

PET TE TAPPET KAX'ĀMI I

1 ¹Ūgmūn Pet, ha Yeyox Kunnix te nūgktnāhā! 'Āte 'āxop pu' kax'āmi nūhū tappet. Topa te 'āxop yīmōgātux, yā Topa yōg xop 'āxop. 'Āte xa' kax'āmi, tu xa nū tappet mō'kutnāhā hāpxexka Pō'ōn tu!, xix hāpxexka Genex tu!, xix hāpxexka Kapanox tu!, xix hāpxexka 'Ax tu!, xix hāpxexka Mitīn tu!, yā hāpxexka xohix tu 'āxop nūpaha! ²Hōmā 'ūhittap yūmūg 'ātak Topa tep-tup, hu 'āxop yīmōgātux, ha Topa Koxuk te 'āxop hā' mīy Topa yōg xe'e xop, xayīy 'āxop Yeyox Kunnix 'āpax, nūy 'āyīpkox pi!, ha Yeyox Kunnix te 'āxop pupi' xok, hu 'ākuxa kummuk xit. Puyā Topa xa maxnā xexka!. Puyā Topa 'ākuxa māmā xexka!.

Hāmmax hip

³Āpu yūmū yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix mūktak pu hām'āktux, hu: "Xate yūmū'ā maxnāhā! 'Āmax". Kaxīy. Topa te yūmūg kuxa ka xexka!, tu Yeyox Kunnix putpu' hīnnāhā!, nūy yūmū'ā kuxa tup popmā!. Yūmūg kuxa 'ūtup, hu! max hip punethok. ⁴Topa te yūmū'ā! popmāp-tup hāpxop max xohix pexkox tu!, tu yūmū'ā hāpxopmā maxp-tup. Yūmū'āte nōm hip, ha Topa te yūmū'ā nōm popmāp-tup pexkox tu!. Pa hōnhā Topa te nōm pēnāhā 'ōnteh pexkox tu!. 'Āk-nox putup'ah, tu 'a hāpxop kummuk hā kotīnnāp-tup'ah, tu 'ap kutut putup'ah. ⁵Yā 'ōgnū hāpxop, ha Topa 'ūka'ok, tu 'āxop pēnā max, ha 'ākuxa mām Topa kopah, ha hāmyāxatamuk xohix xox putox 'īhā Topa te! mōy putup 'ōg hāpkummuk xohix.

⁶Yā' max. 'Āpu 'ākuxa hittup. Pa hōnhā 'a 'āhittup'ah. Yā 'āxop xūy punethok, ha' kuxa mām hok xop te 'āxop kute'ex kummuk. ⁷'Āxop te 'ūkummuk hā tot, ha Topa te! yūmmūg 'ākuxa mām ka'ok. Yā hāpkummuk pip, pa 'ākuxa mām xe'e!. Tikmū'ūn te yānām 'āta yīxux kopit kuxap kopah. Hā kaxīy Topa te 'āxop yōg hāpxopmā'ax kopit, 'īhā' pip 'ōg hāpkummuk. Pa yānām 'āta yīxux yāy koxyōy, pa tikmū'ūn te nōm kopit kuxap kopah. Takat 'ūyānām 'āta yīxux, pa takat xexka 'ākuxa mām'ax. Tikmū'ūn te yānām 'āta yīxux kopit, ha ta Topa te 'ākuxa mām'ax kopit kamah, pu tu xip ka'ok 'ākuxa mām'ax. 'Āxop te! kummuk hā tot, pu tu! kux, ha ta' putpu' nūn putup Yeyox Kunnix, ha Topa te 'āxop 'āktux max putup, tu xa max xe'ēgnāg mīy putup, tu hām'āktux putup 'āxop max. ⁸'Āxop te Yeyox Kunnix pēnā 'ohnāg, pa 'āxop te Yeyox putuppax. 'Āxop te nōm pēnā 'ohnāg, pa 'ākuxa mām nōm kopah, tu mōktu 'ākuxa hittup max xexka!. Tep-te nōm hāpxop max 'āktux yūmmūg? 'Ap yūmmūg'ah. Yā 'ākuxa hittup xexka!.

⁹Ākuxa hittup xexka!, yā Topa te 'āxop mōy xet putup hāpkummuk mīy'ax kopah. 'Ākuxa mām, puyīy 'ākuxa mōy hāpkummuk mīy'ax kopah.

¹⁰Hōnhā Topa te Yeyox Kunnix nū'kutnāhā!, puyīy 'ākuxa kummuk xit. Ha ta hōmā Topa pupi hām'āktux xop te Yeyox nūn yūmmūg xak, tu' yūmmūg xak punethok, tu hām'āktux Topa te yāy kutok nū'kutnāp-tup. ¹¹Hām'ūmhā nū'kutnāp-tup? Texīy hu' nūn putup? Yā nōm te' yūmmūg xak. Topa Koxuk, yā Kunnix Koxuk te Topa pupi hām'āktux xop pu Yeyox xok 'āktux, tu putpu' hi 'āktux, tu pexkox tu' mōg 'āktux. ¹²Topa pupi hām'āktux xop te yīy kopit, hu: "Hām'ūm'hā' nūn? Hām'ūmhā' xok putup, nūy putpu' hi?" Kaxīy. Ha Topa te: "Yā hōnhā'ah. Yā 'āxape mōgputox xop te' pēnāp-tup". Kaxīy. Ha ta hōnhā 'āxop te' xupak, tu' yūmmūg. Yā Topa te 'āxop pu tik nū'kutnāhā!, pu xa Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux. Ha ta' xip Topa Koxuk pexkox tu', ha Topa te nōm nū'kutnāhā!, pu tikmū'ūn ka'ogā!, puyīy xa Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux max. Ha ta pexkox yōg nū'pok xop te' xak, nūy Topa yōg hām'āpak max'ax yūmmūg.

Topa te 'āxop xānāhā', xayīy Topa putuk

¹³Āpu hāmp'e'āpaxeh xe'e!, nūy hāpxopmā max. Āpu pa 'ātix. Āpu hāpxop max hip punethok. Topa te xa nōm popmāp-tup, 'ihā putpu' nūn putup Yeyox Kunnix. ¹⁴Āpu Topa 'āpax, nūy 'āyīpkox pi!. Hōmā 'āxop te hāmyūmmūg 'ohnāg, tu' mīypax xate nōm putup. Āpu xe' mīy hok xate nōm putup, yā hāpxopmā'ax kummuk. ¹⁵Pa 'āpu 'ākuxa tup tat. Āpu hām yok mīypax, nūy Topa putuk. Yā Topa te 'āxop xānāhā', xayīy Topa putuk. ¹⁶Yā Topa te yāy yōg tappet kopa hām'āktux, hu: "Āpu 'ākuxa tup tat, nūy hāmyok mīypax, nūy 'ūgmūn putuk". Kaxīy.

¹⁷Āxop te Topa pu hām'āktux, hu: "Ātak". Kaxīy. Topa te tikmū'ūn xohix yōg hāpxopmā'ax kopit. Tikmū'ūn te hāpkummuk xexka mīy, puxix yānān xexka!. Tikmū'ūn te hāpkummuk kutōgnāg mīy, puxix yānān kutōgnāg. Tikmū'ūn te hāmmax xexka mīy, puxix hāpxop max xohix popmā!. Tikmū'ūn te hāmmax kutōgnāg mīy, puxix hāpxop max kutōgnāg popmā!. Yā tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kopit xe'e!, tu' kopit yāy putuk. Xate' yūmmūg. Āpu Topa yīpkutuk 'ōg hāmyāxatumuk tox hā. ¹⁸Hamūn, 'āxop te' yūmmūg hōmā 'āxop te mōnāy xop yōg hāpxopmā'ax hitop tat, pa Topa te pago takat, yā yāy kutok nū'kutnāhā, xayīy 'āxop mōnāy xop yōg hāpxopmā'ax hitop tat kuxyā!. Yā tute pago takat xexkanām, Topa te yānām ponnok pago'ah xix yānām 'āta yīxux pago'ah. Yā nōm takat miāx. Pa Topa te' pago xexkanām. ¹⁹Yā tute Kunnix nū'kutnāhā!, puyīy 'āxop pupi tu' xok, nūy 'ākuxa kummuk xit. Kunnix xok, yā kahnēn max putuk. Yā kahnēn max kup kohe 'ohnāg xi' kup yāy xa'a 'ohnāg. Hā kaxīy putuk Kunnix, yā hāpkummuk mīy 'ohnāg. ²⁰Hōmā 'ūhittap 'ap xip'ah hām xexka!, ha Topa te Kunnix yāykutnāhā!, puyīy yūmmūg pupi tu xok. Hōnhā yā hām xexka yōg hāmyāxatumuk xox putox 'ihā Topa te yūmū'ā Yeyox mūg. ²¹Ākuxa mām Yeyox Kunnix kopah, tu mōktu 'ākuxa mām Topa kopa kamah. Yā Topa te yāy kutok putpu' hīnnāhā!, tu yāy kutok xexka mīy, puyīy tikmū'ūn xohix Yeyox 'āktux max. Yā 'ākuxa

mãm Topa kopah, tu hãpxop max hip Topa yõg. ²² 'Ăxop te hãm'ăktux xe'e 'ăpak, tu 'ăyîpkox pip, tu yãy kuxa kummuk xit, nũy hãpkummuk mĩy hok, nũy Yeyox kopa kuxa mãm xop putuppax xe'ëgnãg. 'Ăpu nôm putuppax xexkanãm. ²³ Topa yõg hãm'ăktux pip ka'ok, tu yõg hãm'yăxatamuk xohix kux 'ohnãg. Topa te hãm'ăktux, yĩy ta 'ăxop yãyhã Topa yõg tikmũ'ũn. Topa yã yũmũg 'ătak, tu yõg hãm'yăxatamuk xohix kux 'ohnãg. ²⁴ Hamũn, Topa yõg tappet tu' kax'ămi, hu:

“Hãpxip kutõgnãg 'ihã mĩxux nak,
ha hãpxip kutõgnãg 'ihã nũ'nãhã mĩnnut.

Hã kaxĩy tikmũ'ũn xohix xexka', yã hãpxip kutõgnãg 'ihã' xaxix.

²⁵ Pa Topa xexka yõg hãm'ăktux pip ka'ok mőkuma'mõg
hãm'yăxatamuk xohix kux 'ohnãg hã.” Kaxĩy.

Topa yõg hãm'ăktux, yã Topa yõg hãm'ăpak max'ax, yã 'ũgmã'ăte xa nôm 'ăktux

Topa pet yã Topa yõg tikmũ'ũn

2 ¹ 'Ăpu hãpkummuk xohix mĩy kux. 'Ăpu' koit kux, nũy mõ'ămã kux. 'Ăpu 'ăyîpkũmĩy kux. 'Ăpu hãm'ăktux kux. ² kaxxop pu'ũgnãg te yõktat hep putup xexka', tu xo'op, tu' tuk. Hã kaxĩy 'ăxop. 'Ăpu kaxxop pu'ũgnãg putuk. Topa yõg hãm'ăktux te yõktat hep putuk. 'Ăxop te Topa yõg hãm'ăktux pop, ha hãpxop max xohix nõy nã' mõg 'ăkuxa kopah, tu 'ăxop tuk putup. Yã Topa te 'ăkuxa kummuk xit, tu 'ăkuxa maxnãhã'. ³ Yã Topa yõg tappet te: “'Ūxit'ax max yã' xuxpex. Hã kaxĩy 'ũmax tikmũ'ũn te Topa yũmmũg, yã' xuxpex putuk.” Kaxĩy.

⁴ 'Ăxop kuxa mãm yũmũg xuxyã Yeyox kopah. Mĩkaxxap hi 'ohnãg, pa Yeyox hi'. 'Ūkuxa mãm hok xop te Yeyox putup nõg, pa Topa tep-tup, tu' yũmmũg 'ũmax. ⁵ Tikmũ'ũn te mĩkaxxap hã' mĩy mĩptut. Hã kaxĩy 'ăxop te mĩkaxxap putuk, ha Topa te 'ăxop hã mĩy yãy pet, ha Topa Koxuk xip 'ăkuxa kopa xix 'ăxop kopah. Mã, puyĩy Topa 'ăxop hã' mĩy yãy pet. 'Ămãnex te Topa pet kopa Topa pu' hãpxopmãhã'. Hã kaxĩy Topa Koxuk te 'ăxop ka'ogãhã', ha Yeyox Kunnix te 'ăxop maxnãhã', xaxĩy Topa pu hãpxopmã xe'ëgnãg. 'Ămãnex xop te Topa pu mõ'hap xokxop, nũy Topa pu' popmã'. Hã kaxĩy 'ăxop te Topa pu hãpxopmã max. ⁶ Yã Topa yõg tappet te: “'Ăte yãy nôm kutnãhã', yã' max nõ'õm, yã takat.

'Ūxip putup kõmẽn Xiãm tu'.

Hã kaxĩy mĩptut mĩy xop te' yãy kutnãhã mĩkaxxap takat, tu nõmhã' mĩy 'ũkupkũnĩy. Hã kaxĩy nõm te yãy yõg xop ka'ogãhã'. Tikmũ'ũn te nõm kopa' kuxa mãm, tu yãyhãhup putup 'ohnãg, yã' kuxa hittup.” Kaxĩy.

⁷ 'Ăxop kuxa mãm Yeyox kopah, tu' yũmmũg 'ũmax xe'ëgnãg Yeyox, yã takat xexka putuk. Pa' kuxa mãm hok xop tep-tup nõg Yeyox. 'Ūp-tup nõg, pa Topa te' mĩy 'ũxexka', yã Topap-tup xop yõg xexka'. Hã kaxĩy Topa yõg tappet te:

“Mĩptut mĩy'ax te mĩkaxxap putup'ah,
pa' nõy te nõm hã' mĩy 'ũkupkũnĩy xexka',
ha mĩptut te nõm yĩmũ' yũm.” Kaxĩy.

⁸ Topa yõg tappet te xe:

“Míkaxxap te tikmũ'ũn nũ'xok.

Hã kaxĩy tikmũ'ũn te nõm kopa kuxa mãm putup'ah,
tu nõm hã yã koxyõy putup.” Kaxĩy.

Hamũn, 'ũkuxa mãm 'ohnãg Topa yõg hãm'ãktux kopah, yã Topa te nõm xat.

⁹Pa Topa te 'ãxop yĩmõgãtux, yã hep puxet yĩmõgãtux putuk. 'Ãmãnex xop te Topa pu hãpxopmãhã'. Hã kaxĩy 'ãxop te Topa xexka pu hãpxopmãhã'. 'Ãxop te hãm xexka yõg tikmũ'ũn putuk 'ohnãg, pa yã Topa yõg xop 'ãxop. Topa te 'ãxop yĩmõgãtux, xayĩy tikmũ'ũn pu Topa max xe'ẽgnãg 'ãkutux. Hõmã 'ãxop te hãpkummuk mĩy, yã hãpkoxtap putuk. Pa Topa te 'ãkuxa kummuk xit, tu 'ãkuxa maxnãhã', yã kuyãnãm putuk Topa yõg. ¹⁰Hõmã 'ãxop yã Topa yõg tikmũ'ũn 'ohnãg, pa hõnhã 'ãxop yã Topa yõg. Hõmã Topa te 'ãxop kuxa ka', pa 'ãxop te' yũmmũg 'ohnãg. Pa hõnhã 'ãxop te' yũmmũg.

Topa yõg kãmãnat

¹¹Ūkxape xop, 'ãxop te hãm xexka yõg puknõg xop putuk, yã' kuxa mãm hok xop hã puknõg. 'Àpu hãpkummuk mĩy hok, 'ãxop te nõm putup. Pox te xonat putex. Hã kaxĩy hãpkummuk mĩy'ax te tikmũ'ũn koxyõy. ¹²Topa yũmmũg 'ohnãg xop pĩp, hu 'ãxop xakot. 'Àpu hãpxopmã max xexka'. Nõm te 'õg hãpxopmã max pãnãp-tup. Nõm te hãm'ãktux putup 'ãxop kummuk, pa nõm te' yũmmũg putup 'ãxop te hãpxopmã max punethok. Nõm te' yũmmũg putup nõm hãptup 'ihã putpu' nũn Yeyox Kunnix. Nõm te' yũmmũg putup 'ãxop max. Yã Topa 'ãkutux max putup.

¹³'Àpu hãm xexka yõg gohet yõg xat'ax xop 'ãpax, nũy 'ãyĩpkox pi', yã Topa xexka tep-tup. Yã Hõm yõg xat'ax 'ãpax, yã' xexkanãm. ¹⁴'Àpu gohet yõg gohenanok xop 'ãpax kamah, nũy 'ãyĩpkox pi', yã Topa xexka tep-tup. Yã Hõm yõg xat'ax te gohenanok xop yĩmõgãtux, puyĩy tikmũ'ũn hãpkummuk mĩy'ax hã yãnãn, puyĩy tikmũ'ũn hãmmax mĩy xop pu hãpxopmã max. ¹⁵Tikmũ'ũn te hãm'ãktux hitop, yã tikmũ'ũn hitop. Topa tep-tup, puyĩy tikmũ'ũn 'õg hãpxopmã max pãnã', nũy tu' yẽy, yã hãm'ãktux hitop kux. ¹⁶Kãmãnat xop te' xuxyã pu' hãm, ha' xuxyã te nõm xatpax. Topa yõg xat'ax te tikmũ'ũn xat kamah, tu hãm'ãktux 'ũkummuk tikmũ'ũn. Pa Topa yõg xat'ax te xa hãm'ãktux te kaxĩy 'ohnãg. Pa 'ãpu xe hãpxopmã kummuk hok, pa 'ãpu Topa 'ãpax, nũy Topa pu hãpxopmã'. ¹⁷'Àpu tikmũ'ũn xohix 'ãpax. 'Àpu' kuxa mãm xop putuppax. 'Àpu Topa yĩpkutuk. 'Àpu Hõm yõg xat'ax 'ãpax.

Kunnix te yũmũg pupi' xũy

¹⁸Kãmãnat xop, 'ãpu 'ũxat'ax xop 'ãpax max, nũy 'ãyĩpkox pi'. 'Àpu xuxyã 'ãpax, yã nõm max 'ãpax xix nõm gãy kamah. ¹⁹'Ãxop te' mĩy, puxix Topa xa maxnã'. 'Ãxop te' yũmmũg Topa tep-tup. 'Ãxop te hãpkummuk hã tot, puxix Topa xa maxnãp-tup. Yã 'ãxop te hãpxopmã max, pa tikmũ'ũn te 'ãkummugãhã', ²⁰pa 'ãxop te hãpkummuk mĩy, ha' nõy te 'ãxop kix, ha ta' kummuk hitop hã tot. Pa 'ãxop te hãpxopmã max, pa tikmũ'ũn te 'ãxuygãhã', ha 'ãxop te' xũy hã tot max, puxix Topa xa maxnã'. ²¹Yã Topa te' xat, xayĩy 'ãxũy. Yã hõmã Kunnix te

'āxop pupi' xūy, xayīy 'āxop nōm pēnā', tu kama' mīy Kunnux putuk. ²²Kunnix te hāpkummuk mīy 'ohnāg, hu' koit 'ohnāg. Tikmū'ūn te Yeyox te' koit 'āpak 'ohnāg. ²³Tikmū'ūn te Yeyox pu hām'āktux kummuk, pa Yeyox te' yānān 'ohnāg. Tute' xūy hā' tot, pa hām'āktux kummuk yānān 'ohnāg, pa Topa kopa' kuxa yūm, ha Topa te tikmū'ūn yōg hāpxopmā'ax kopit putup, nūy kummuk hā yānān. ²⁴Kunnix te yūmūg pupi' xok. Kunnix te hāpkummuk mīy 'ohnāg, ha ta yūmū'āte hāpkummuk mīy, ha Topa te yūmūg pupi Kunnix xūyghā mīpkupnix yīmū', koxix yūmūg hāpkummuk mīy kux, nūy hāpxe'e mīypax. Kunnix kayax pip, puyīy yūmūg hittupmā'. ²⁵Kahnēn te yāy xaxok, tu putat yūmmūg 'ohnāg. Hā kaxīy 'āxop hōmā, tu Topa yōg putat max yūmmūg 'ohnāg. Kahnēn pēnā'ax te kahnēn xipihī', tu' nūnnāhā, ha kahnēn te' pe' mōg, ha pēnā'ax te kahnēn pēnāhā'. Hā kaxīy Topa te 'āxop nūnnāhā', Topa yōg putat tu' mōxaha', ha 'āxop pip Topa mūtik, ha Topa te 'āxop pēnāhā', tu 'ākuxa maxnāhā'.

'Īpxox xi' xetut xop

3 ¹Kāmānat xop, 'āpu xat'ax xop 'āpax. Xetut xop, 'āpu 'āyīpxox xop 'āpax kamah. 'Āyīpxox kuxa mām hok Topa yōg hām'āktux kopah, puxix 'ōg hāpxopmā max pēnā', hu' kuxa mām putup. Yā xate hām'āktux putup'ah, ²pa 'āyīpxox te' pēnāp-tup xate hāpxe'e mīy, tu 'āyīpxox 'āpak. ³'Ūn te yāy xe panip xap, tu xapmax xohix tat, tu topixxax max mō'tat, puyīy tikmū'ūn xohix 'ūn 'āktux max. 'Āpu kaxīy hok. ⁴Pa 'āpu 'āmax yāy putuk 'ākuxa kopah, yā 'ākuxa yūm, tu 'ākuxa gāy 'ohnāg. Hā kaxīy 'āmax yāy putuk xexka Topa pu'. ⁵Yā hōmā 'ūn xop hā kaxīy, yā' kuxa max, tu Topa kopa kuxa mām, nūy hāmmax hip, tu yāy kuxa max mīy, yā 'īpxox 'āpak, tu' yīpkox pip. ⁶Hōmā Xat te kaxīy, tu 'īpxox 'Amanām 'āpak, tu' yīpkox pip. Xat te 'īpxox pu: "Āpu xat. 'Āte nō' mīy putup." Kaxīy. Xix hōnhā 'āxop te hāpxopmā max, tu 'ākuxa mām, nūy ta Xat putuk.

⁷Hā kaxīy 'īpxox xop. 'Īpxox xop, 'āpu yāy xetut pe'āpaxeh max, yā 'āxetut pu'uk, ha ta 'āmūn ka'ok. 'Āpu yā xetut 'āpax. Yā Topa te 'āxop hīnnāhā mōkuma'āmōg, ha' kux 'ohnāg, xix 'āxetut hīnnāhā kamah, ha' kux 'ohnāg. Xate yāy xetut pu 'āmax, nūy ta Topa pu hām'āktux maxp-tup. Pa xate yāy xetut pu 'ākummuk, nūy ta Topa pu hām'āktux kummuk putup.

Nōm te hāpxopmā max, yīy tikmū'ūn te nōm xūyghā'

⁸Xix 'āxop kamah. Yā' max 'āp-tox puxet xix 'ākuxap-xet. 'Āpu yāy putuppax, nūy 'ātahnōy xop max putuk. 'Āpu tikmū'ūn pu hāpxopmā max, nūy nōm 'āpax. ⁹Tikmū'ūn te 'āxop kummugāhā'. 'Āpu 'ūyānān hok. Tikmū'ūn te 'āmānōg kummuk. 'Āpu 'ūyānān hok. Pa 'āpu nōm kummuk xop pu hāpxopmā max. 'Āpu nōm pu hām'āktux max. Hamūn, Topa te 'āxop xānāhā', tu xa hām'āktux xex, nūy xa hāpxopmā max. ¹⁰Yā Topa yōg tappet te:

"Ok xatep-tup hāpxop max 'ōg hāmyāxatemak xohix tox hā, nūy 'ākuxa hittup?

'Āpu hām'āktux kummuk hok, nūy koit hok,

11 nūy hāpkummuk mīy kux,
nūy yāy kix kuxyā pax,
nūy yāy kix kux.

12 Hamūn, Topa te' pēnā max hāpxe'e mīy xop,
ha nōm te Topa pu hām'āktux,
ha Topa te' xupak, nūy mīy.

Pa Topa te hāpkummuk mīy'ax xop 'āpak 'ohnāg." Kaxīy.

13¹Āxop te hāpxopmā max putuppax, puxix 'ākoxyōy ka'ok putup'ah. 14 Pa 'āxop te hāpxe'e mīy, pa tikmū'ūn te 'āk-te'ex kummuk, ha ta 'ākuxa hittup. Āpu tikmū'ūn yīpkutuk hok. Āpu 'ākuxanōg hok. 15 Pa 'āpu Kunnix 'āpax, nūy nōm xexka mīy 'ākuxa kopah, yā 'āxuxyā xexka'. Texīy 'ākuxa mām Topa kopah, nūy hāmmax hip? Āpu nōm pe'āpaxeh. Hāpxip 'ihā tikmū'ūn te xa yīkopit putup, hu: "Texīy 'ākuxa mām? Texīy xate hāmmax hip?" Kaxīy. Yā xate nōm 'āktux yūmmūg putup nōmhā. 16 Xate yāy kuxa mām'ax 'āktux putup, tu xate hām'āktux max putup, tu' nōy 'āpak max putup. 17 Āxop te hāpxopmā max, yīy tikmū'ūn te 'āxop kute'ex kummuk, yā' max, yā Topa tep-tup. Pa 'āxop te hāpxopmā kummuk, yīy tikmū'ūn te 'āxop kute'ex kummuk, puxix tu' kummuk. 18 Hamūn, Kunnix te tikmū'ūn pupi' xok. Kunnix 'ūmax, pa tikmū'ūn te hāpkummuk mīy, yā nōm max te nōm kummuk xop pupi' xok, nūy tikmū'ūn kuxa māmā Topa kopah. Kunnix yīn xok, pa' koxuk hi', 19 tu ta' mōg Kunnix koxuk, tu mōktu yāmīy pu hām'āktux kanet ka'ok kopah. 20 Yā tikmū'ūn yōg yāmīy. Hōmā 'ūhittap nōm tikmū'ūn pip hām xexka tu', tu Topa kopa kuxa mām 'ohnāg, ha Topa te' hip punethok, ha Nōe te mīpkox xexka mīy, yā mīptut xexka', yā kōnāg yīmū' mōg nō'ōm. Hāpxip 'ihā tikmū'ūn xohix xakix kōnāg kopah, pa xohix te' 8 mōxakux mīpkox kopah, tu' xakix 'ohnāg, 'ap xakix'ah kōnāg kopah. 21 Yā mīpkox kopa' xakix 'ohnāg, yā' hi'. Hā kaxīy tikmū'ūn hi xe'ēgnāg mōkuma'mōg, ha' kux 'ohnāg. Tikmū'ūn kuxa tup, tu' kuxa mām Topa kopah, hap-tox pix. Yā putox pix'ax te tikmū'ūn xax pix 'ohnāg. Yeyox Kunnix putpu' hi', nūy tikmū'ūn hīnnā'. 22 Tu ta' mōg Yeyox Kunnix pepix pexkox tu', tu mōktu' yūm Topa yīm xe'e tu', tu pexkox yōg nū'pok xop xohix xat, xix pexkox yōg xexka xop xat, xix pexkox yōg xexkanāg xop xat.

4 1 Hōmā Kunnix yīn xūy. Hā kaxīy 'āxop xūy putup kamah. Āpu hāmpel'āpaxeh Kunnix te hāmpel'paxex putuk. Hamūn, tikmū'ūn xūy, puxix hāpkummuk mīy putuppax'ah. 2 Āpu 'ūmīypax Topa te nōm putup, tu mōktu 'āxakix, ha Topa te 'āxat putup. Āpu 'ūmīy hok xate nōm putup. 3 Hōmā 'āxop te nōm mīy punethok, tu Topap-tup nōg xop te' mīy putuk. Yā Topap-tup nōg xop te hāpkummuk mīy pax, tu' nōy hā xupxetpax, tu' paptuxpax, tu hāpkute'expax, tu' xitpax tikmū'ūn xohix mūtik, tu yāy kotīnnāhā, nūy kenmuk xo'oppax, tu topa komut xop pu hām'āktuxpax. 4 Pa hōnhā 'āxop te hā kaxīy mīy 'ohnāg Topap-tup nōg xop mūtik. Ha Topap-tup nōg xop te: "Teptu 'āxop te hāpxopmā hok 'ūgmūg mūtik?" Kaxīy. Yā 'āxop gāy 'ohnāg, tu hāpkummuk mīy 'ohnāg nūmūtik, yīy 'āxop mānōg, nūy 'āxop 'āktux kummuk. 5 Pa hāpxip 'ihā nōm kummuk xop te Topa keppa' pip putup, ha Topa te nōm

yõg hãpxopmã'ax kopit putup, ha nõm te yã yõg hãpxopmã'ax 'ãktux putup. Yã Topa te hi xop yõg hãpxopmã'ax kopit putup, ha ta' xakix xop putpu' hip-tup, ha Topa te yõg hãpxopmã'ax kopit putup kamah. ⁶Hã kaxiy xakix xop te Topa yõg hãm'apak max'ax 'apak. Hõmã nõm xakix xop yã tikmũ'ũn, tu' pip hãm xexka tu', ha Topa te yõg hãpxopmã'ax kopit. Nõm xop yõg yãmiy te Topa yõg hãm'apak max'ax 'apak, nũy hãpxopmã'ax te Topa yõg putuk.

⁷Hãpxip 'ihã hãpxop xohix nõg putup. Yã' kux. 'Äpu 'ãp-tox max. Pa 'ãtix, nũy Topa pu hãm'ãktux max. ⁸'Äpu 'ãnõy putuppaxnãm. Xate 'ãnõy putuppax, nũy ta' nõy yõg hãpkummuk mĩy'ax yũmmũg kutõgnãg. ⁹'Äpu 'ãpet xõnpax, puyiy puknõg xop mõxakux. 'Äpu hãm'ãktux hok, hu: "Ätep-tup'ah puknõg xop nũnteh." Kaxiy. ¹⁰Topa te tikmũ'ũn ka'ogãhã', puyiy Topa pu hãpxopmã max. Tute yãp-xet ka'ogãhã', pu hãpxopmã', tu' nõy ka'ogãhã', pu hãpxopmã' nõy mĩy, yã 'ũxohix ka'ogãhã te kaxiy. 'Äpu nõm xohix mĩy, nũy tikmũ'ũn hã 'ãtehet, ¹¹Topa te 'ãka'ogãhã', xayiy 'ãxop tikmũ'ũn xohix pu hãm'ãktux. 'Äpu Topa yõg hãm'ãktux 'ãktux tikmũ'ũn pu'. Topa te 'ãka'ogãhã', xayiy 'ãxop kuxa mãm xop pu hãpxopmã max. 'Äpu hãpxopmã max, 'ihã Topa te 'ãka'ogãhã', puyiy tikmũ'ũn te: "Yã' max xe'ẽgnãg Yeyox Kunnix". Kaxiy. 'Äpu Topa pu nõm 'ãktux kamah, hu: "Ämax xe'ẽgnãg. 'Äka'oknãm. 'Ügmũ'ãte nõm 'ãktux putup hãmyãxatamuk xohix kux 'ohnãg hã. Kaxiy.

Yeyox kopa' kuxa mãm xop xũy

¹²'Ükxape xop, 'ãte 'ãp-tuppax. 'Äxop te' xũy xexka hã tot, yã tikmũ'ũn te 'ãxop kute'ex kummuk. 'Äpu hãm'ãktux hok, hu: "Teptu 'ükxũy xexka'?" Kaxiy. Hã kaxiy hãm'ãktux hok. Yã Topa te' xat, pu' kuxa mãm xohix xop xũy hã tot. ¹³'Äpu 'ãkuxa hittup. Yã Kunnix te' xũy hã tot, ha ta 'ãxop te xũy hã tot kamah. 'Äxop te xũy hã tot, xayiy 'ãxop kuxa hittup xexka putup, 'ihã putpu' nũn Yeyox, ha tikmũ'ũn xohix te' yũmmũg putup 'ũmax xe'ẽgnãg Yeyox. ¹⁴'Äxop kuxa mãm Yeyox kopah, tu Kunnix mũtik 'ãmõg, yiy ta tikmũ'ũn te 'ãxop mãnõg, nũy 'ãxop 'ãktux kummuk. 'Äpu 'ãkuxa hittup. Tikmũ'ũn te 'ãxop kute'ex kummuk, Topa Koxuk mõg 'ãxop mũtik hah, yã' Koxuk xe'ẽgnãg. ¹⁵Pa xate' nõy putex, pe' xupxet, pe hãpkummuk mĩy, pe hãpxũmãhĩy, ha' nõy te xa hã yãnãn, yiy 'ãxũy. 'Ämhok! Kaxiy hok. Yã hitop 'ãxũy. ¹⁶Pa 'ãkuxa mãm Yeyox Kunnix kopah, yiy ta' nõy te 'ãkute'ex kummuk, ha 'ãxũy. Hamũn. Yã' max nõmhã'. 'Äpu 'ãyãyhãhup hok. 'Äpu Topa pu hãm'ãktux, hu: "Kunnix, 'ãmõg 'ügmũtik. 'Ämax". Kaxiy.

¹⁷Hãpxip 'ohnãg 'ihã Topa te tikmũ'ũn yõg hãpxopmã'ax xohix kopit putup, tu yã yõg tikmũ'ũn yõg hãpxopmã'ax kopit putup hãmãxap. Texiy Topa te tikmũ'ũn yõg hãmoxopmã'ax kopit kux putup? Yã tute Topa yõg hãm'apak max'ax 'apak hok xop yõg hãpxopmã'ax kopit putup, nũy hãpkummuk hã yãnãn. ¹⁸Yã Topa yõg tappet te:

“Yã hãpxopmã'ax ka'ok Topa te tikmũ'ũn kuxa kummuk xit, puyiy hãpkummuk mĩy'ax hã yãnãn hok.

Texĩy Topap-tup nõg xop nõm te hãpkummuk mĩy? Yã Topa te yõg hãpkummuk mĩy'ax hã yãnãn putup.” Kaxĩy.

¹⁹!Åxop te' xũy hã tot, Topa te' xat hah. !Åpu Topa kopa !åkuxa mãm ka'ok. Topa te !ãxop mĩy. !Åpu !åkuxa mãm Topa kopah, nũy hãpxopmã max. Topa te xa hãm!ãktux xex, tu nõm xohix mĩy.

Yeyox kopa kuxa mãm xop pẽnã'ax xop

5 ¹!Ûkuxa mãm xop pẽnã'ax max xop, !ãte xa' kax'ãmi!. !Ûgmũn yã' kuxa mãm xop yõg pẽnã'ax max kamah !ãxop putuk. Hõmã Yeyox xũy, tu' xok, ha !ãte' pẽnãhã', tu tikmũ'ũn pu nõm !ãktux, yĩy tikmũ'ũn tek kummugãhã'. Hãpxip !ihã putpu' nũn putup Yeyox, ha !ãte Kunnix pẽnãp-tup yã' max xe'ẽgnãg, ha Kunnix te xa maxnãp-tup. ²!Åpu !ükuxa mãm xop pẽnã max, yã kahnẽn pẽnã'ax te kahnẽn pẽnã max putuk. Topa te xa' popmãhã !ükuxa mãm xop, xayĩy pẽnã'. !Åpu !ũp-tuppax, nũy nõm pẽnã'. Yã Topa tep-tup. !Åpu !ãkokõn hok, pa nõm xop pẽnã max. Xate' kuxa mãm xop pẽnãhã', nũy tayũmak pop, puxix tu' kummuk. Pa xate' kuxa mãm xop pẽnãp-tuppax, puxix tu' max. ³!Åpu' kuxa mãm xop xatpax hok, xate nõm pẽnãhã', pa !ãpu hãpxopmã max, puxix nõm !ãpẽnã', nũy kama' mĩy !ãputuk. ⁴Hãpxip !ihã putpu' nũn putup Yeyox. Kahnẽn xuxyã te' pẽnã'ax pẽnã max. Hã kaxĩy Yeyox te !ãxop pẽnã max, tu xa' popmãp-tup !ũxat'ax xexka yõg kuxxax max xe'ẽgnãg, nũy !ãxexka mĩy.

⁵Tik tup xop, !ãpu tik hitap xop !ãpax, nũy !ãyĩpkox pi!. !Åpu yãy kutõgnãg pe!ãpaxeh, nũy nõy hã !ãtehet. Yã Topa yõg tappet te: “Topa tep-tup'ah yãy xexka pe'paxex xop, pa Topa te yãy kutõgnãg pe'paxex xop pu hãmaxnãhã’”. Kaxĩy. ⁶!Åpu yãy kutõgnãg pe!ãpaxeh nõy nã mõg, ha Topa ka'ok te !ãxop hã tep-tup, tu hãpxip !ihã tutep-tup putup, tu !ãxop xexka mĩy putup. ⁷!Ok !ãkuxanõg? !Åpu hãm!ãktux Topa mũtik, nũy !ãkuxa mãm ka'ok Topa kopah, nũy !ãkuxanõg kux.

⁸Pa !ãtix! Hãmpẽnã'. Yã Hãmgãyãgnãg !ũgãy, tu hãpkumep. Hãmgãy te': mit, mit, mit. Yã xok xak, nũy putex. Hã kaxĩy Hãmgãyãgnãg tep-tup, nũy !ãkuxa mãm'ax xuxyã!. ⁹!Åpu !ãkuxa mãm mõkumamõg. !Åpu !ũtuxhok, pu Hãmgãyãgnãg !ãxop mõgã hok, xayĩy hãpkummuk mĩy hok. Yã xate' yũmmũg !ãxape kuxa mãm xop xohix pip hãpxexka xohix tu', ha' kuxa mãm hok xop te nõm kummugãhã', yã !ãxop kummũgã putuk. ¹⁰!Åxop xũy putup !ũxeheh, pa hãpxip !ihã' kux, ha Topa max xe'e te xa maxnãp-tup, tu !ãxop xãnãp-tup, xayĩy pi' !ãxop Kunnix mũtik mõkuma!ãmõg, ha' kux !ohnãg. Yã' max xe'ẽgnãg. Topa te !ãkuxa mãmãp-tup, tu xa ka'ok hõm putup. !Åkuxa mãm putup Topa ka'ok kopah. ¹¹Yũmũ!ãte: “Topa !ũka'ok xexka hãmyãxatamuk xohix kux !ohnãg hã. Hamũn.” Kaxĩy.

Tikmũ'ũn te !ãxop pe'paxex

¹²!ãte hãm!ãktux, ha Xinax te hãm!ãktux kax'ãmi nũ tappet tu'. !ãte' yũmmũg Xit yã yũmũg taknõy putuk, tu !ãtu' xip ka'ok. !ãtep-tup, nũy

'ãkuxa hittupmã!. 'Ãte xa hãh'ãktux 'ũxe'e nũhũ hãh'ãktux Topa max yõg.
 'Ãpu 'ãkuxa mãm Topa yõg hãh'ãktux kopah.

¹³'Ûpip Yeyox kopa kuxa mãm ka'ok xop hãpxexka Maminõn tu!, yã 'ãxape
 xop. Topa te nõm yĩmõgãtux. Nõm te 'ãxop pu hãh'ãktux 'ãxop pe'paxex. Ha ta'
 xip kama 'ũk-tok pit putuk Mã'ak, tu 'ãxop pu hãh'ãktux kamah 'ãxop pe'paxex.

¹⁴'Ãxop yãy tu nũ'nãhã!. 'Ãpu yãy putuppax, yã xape xop max putuk.
 'Ãtep-tup, xayĩy 'ãxop kuxa mãm max, yã 'ãxop yã Kunnix yõg xop. Hamũn.
 Tu ta tu' kux.